

Handleiding lerend kwalificeren



1. Waarom deze handleiding?

Veel docenten kennen het traditionele toetsen: één toetsmoment, één cijfer. Lerend kwalificeren werkt anders. Hier draait alles om **ontwikkeling zichtbaar maken**.

Deze handleiding laat je stap voor stap zien hoe het werkt en wat jouw rol is. Zo weet jij precies hoe je studenten begeleidt van start tot afronding.

2. Wat is lerend kwalificeren?

Lerend kwalificeren draait om **ontwikkelen, bewijzen en afronden**. Geen losse toetsen, maar een traject waarin studenten stap voor stap laten zien wat ze kunnen.

Focus op leeropbrengsten

In plaats van talloze losse kwalificaties werken studenten met een klein aantal overzichtelijke leeropbrengsten. Zo weten zij waar ze naartoe werken en kun jij hun ontwikkeling gericht volgen.

Bewijs tijdens het traject

Studenten verzamelen leerbewijzen, zoals opdrachten, reflecties en feedback. Jij beoordeelt deze op kwaliteit, authenticiteit en zichtbare groei.

Stapsgewijze afronding

Studenten bouwen hun bewijs stap voor stap op en hebben tussentijdse evaluatiemomenten. Met een portfolio tonen ze uiteindelijk dat ze de leeropbrengsten op het gewenste niveau beheersen.

Met lerend kwalificeren kiezen we voor eigentijds en innovatief onderwijs: studenten werken doelgericht aan overzichtelijke leeropbrengsten, terwijl jij als docent meer overzicht houdt. Ons platform ondersteunt dit proces én onderzoek toont aan dat deze aanpak leren én beoordelen versterkt ([lees meer](#)).

3. Opbouw van het leerprogramma

De leerprogramma's binnen **lerend kwalificeren** bestaan in ieder geval uit vier hoofdstukken. Samen vormen ze een doorlopende leerlijn waarin studenten starten met oriëntatie, bewijs opbouwen, tussentijds worden geëvalueerd en afsluiten met een eindbeoordeling.

Hoofdstuk 1: Start en oriëntatie

- Studenten maken kennis met de visie van lerend kwalificeren.
- Ze krijgen uitleg over leeropbrengsten, leerbewijzen en de beoordelingsniveaus.
- Vaak is er een eerste 0-meting om te bepalen waar ze staan.

Hoofdstuk 2: Low-stakes

- Studenten werken aan opdrachten die vooral bedoeld zijn om te oefenen en leren.
- Feedback komt van verschillende bronnen: zelfreflectie, peers, de coach en soms de praktijk.
- Deze opdrachten tellen niet direct mee voor een eindbeslissing, maar leveren belangrijke **leerbewijzen** voor het portfolio.

Hoofdstuk 3: Medium-stakes

- Twee evaluatiemomenten: bij **50%** en **70%** van het programma.
- De student stelt een tussentijds portfolio samen en bespreekt dit met de coach.
- Met behulp van rubrics wordt bekeken of de ontwikkeling op koers ligt.
- De coach geeft feedback én groen licht om door te gaan richting afronding.

Hoofdstuk 4: High-stake

- Het officiële eindbeoordelingsmoment: de student levert portfolio + leeswijzer in.
- Minimaal twee beoordelaars bepalen of alle leeropbrengsten zijn behaald.
- Bij twijfel volgt een kort gesprek (CGI: Criterium Gericht Interview).
- Alleen als alle leeropbrengsten op het gewenste niveau zijn, wordt het leerprogramma afgerond.

4. Leeropbrengsten & rubrics

Alles binnen lerend kwalificeren draait om **leeropbrengsten**. Dit zijn de duidelijke resultaten waar studenten naartoe werken. Een leeropbrengst is een **bundeling van verschillende kwalificatie-eisen** (zoals kerntaken, werkprocessen en kennis/vaardigheden) tot één concreet en observeerbaar resultaat.

- Voor studenten geven leeropbrengsten overzicht en houvast.
- Voor jou als docent zijn ze het **kader voor begeleiding en beoordeling**.

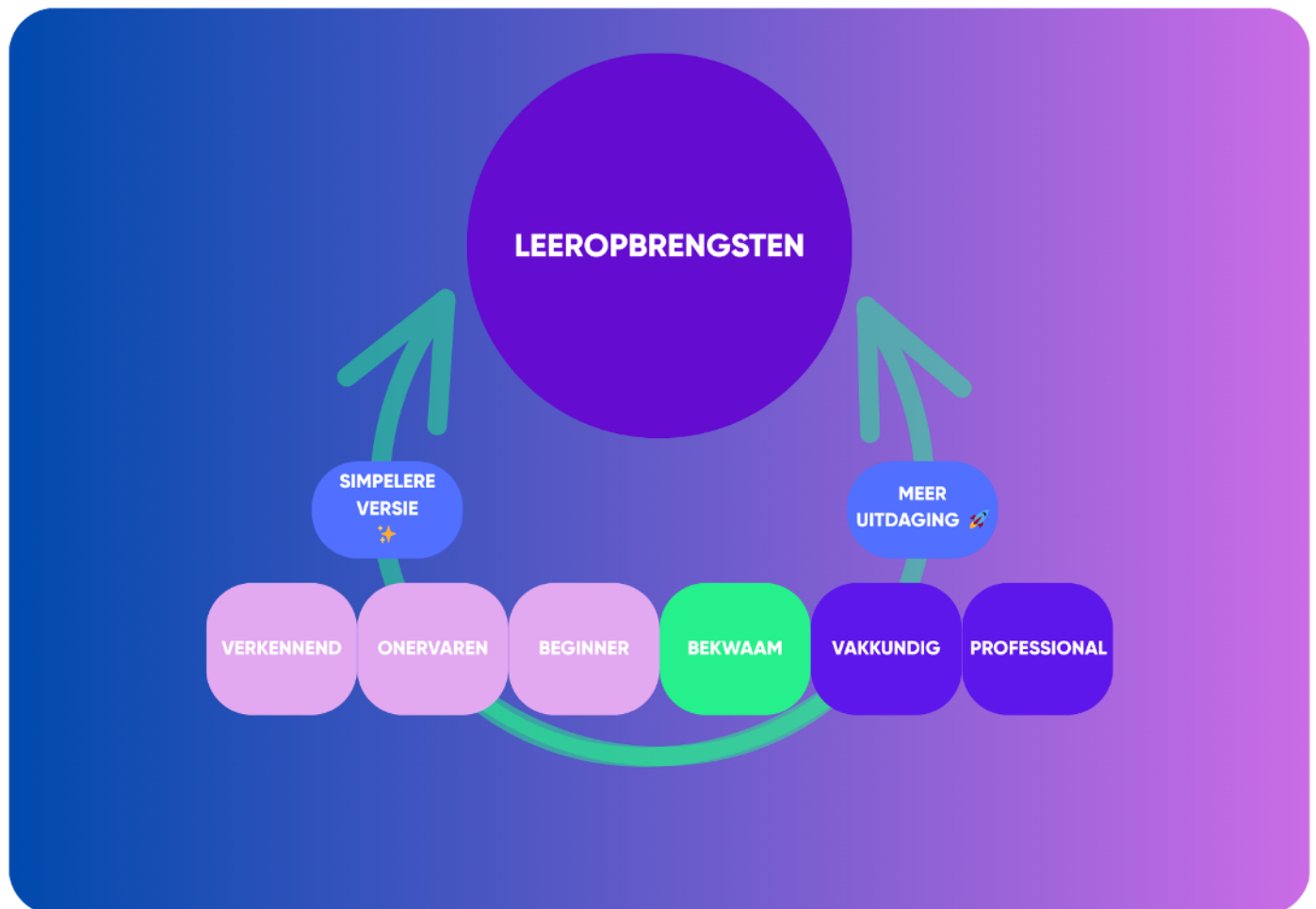
Daarbij horen **rubrics**: deze beschrijven de niveaus waarop een leeropbrengst kan worden beheerst. Zo wordt voor iedereen duidelijk waar een student staat en wat de volgende stap kan zijn.

Kenmerken van leeropbrengsten

- Afgeleid van het kwalificatiedossier.
- Geven richting aan opdrachten, feedback en leerbewijzen.
- Zijn leidend bij de eindbeoordeling: elke student moet alle leeropbrengsten aantonen.

Kenmerken van rubrics

- Beschrijven zes niveaus van groei: van verkennend tot professional.
- Helpen jou en de student om ontwikkeling zichtbaar te maken.
- Worden gebruikt bij medium-stakes en de eindbeoordeling.
- Zorgen voor transparantie: studenten weten vooraf wat er van hen verwacht wordt.

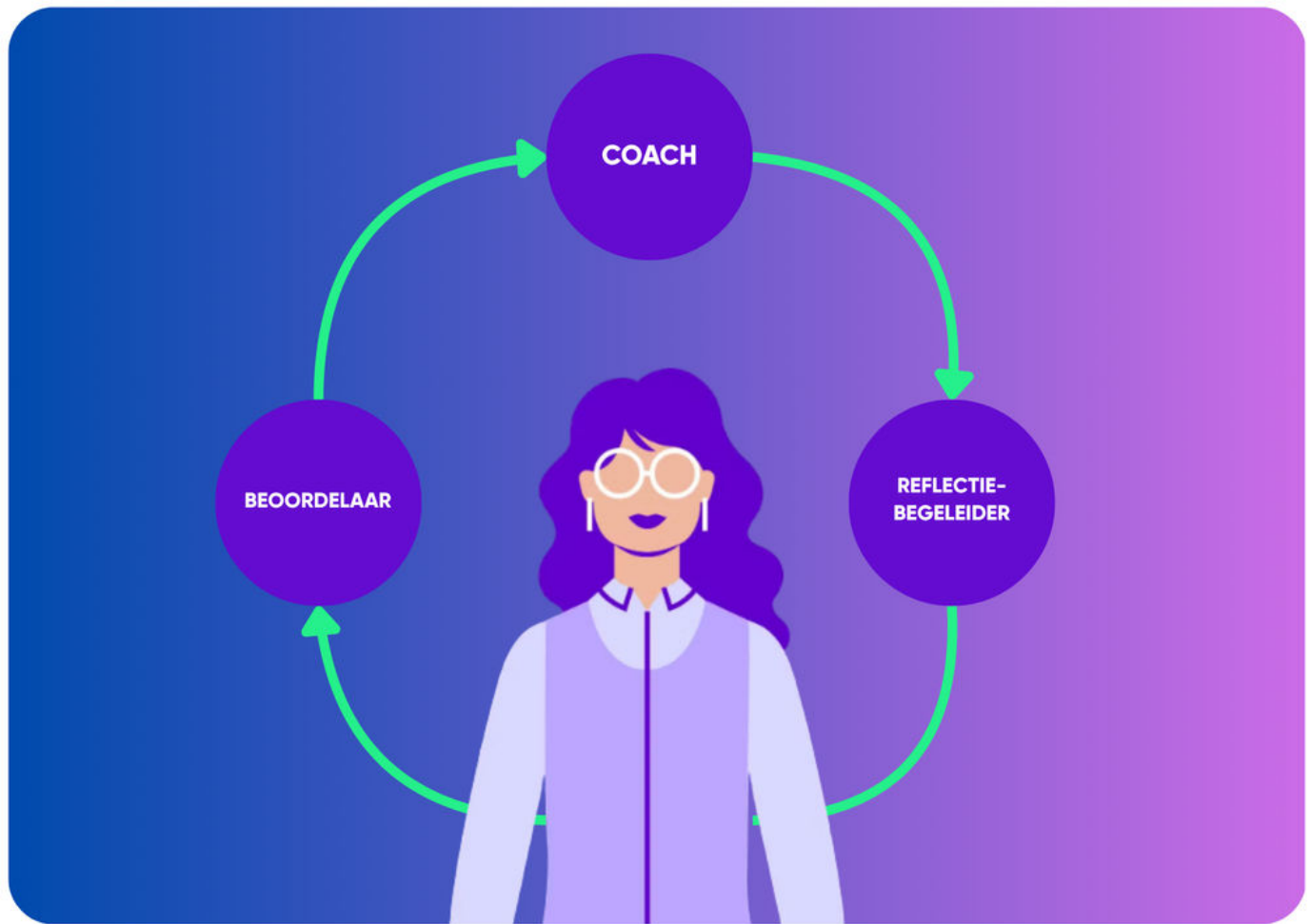


Differentiatie

Alle opdrachten zijn geschreven op **bekwaam-niveau**. In de **studententips** vind je hoe je ze eenvoudiger of uitdagender kunt maken.

5. Jouw rol als coach

Bij lerend kwalificeren heb je als docent verschillende rollen. Je begeleidt, geeft richting en helpt studenten hun ontwikkeling zichtbaar te maken.



- **Coach bij low-stakes**

Je geeft feedback op opdrachten en stimuleert studenten om ook feedback van peers en praktijk te benutten. Daarbij help je ze kritisch kijken naar hun keuzes: waarom dit bewijs, en hoe toont het dat ze het niveau beheersen?

- **Reflectiebegeleider bij medium-stakes**

Je bespreekt het tussentijdse portfolio en kijkt samen met de student naar de rubrics: ligt de ontwikkeling op koers, en waar moet nog groei komen? Jij geeft het groen licht om door te gaan.

- **Beoordelaar bij de high-stake**

Samen met minstens één andere beoordelaar beoordeel je het portfolio en de leeswijzer. Bij twijfel voer je een kort CGI-gesprek met de student.

6. Van medium-stake naar high-stake

Bij lerend kwalificeren werkt een student stap voor stap toe naar de eindbeoordeling. Daarbij spelen **medium-stakes** en de **high-stake** een belangrijke rol.

Medium-stake

- Dit is een **tussenevaluatie van het leerproces**.
- De student levert een **kleine selectie van leerbewijzen** in een tussentijds portfolio.
- Jij gaat in gesprek over de voortgang en bepaalt het niveau met behulp van de rubrics.
- **Momenten:**
 - Eerste medium-stake bij **50% voltooiing**.
 - Tweede medium-stake bij **70% voltooiing**.
- Na de tweede medium-stake kun je **groen licht** geven voor de high-stake, of je geeft het advies om nog meer bewijs te verzamelen.

High-stake

- De student levert een **portfolio + leeswijzer** in.
- Twee beoordelaars bepalen of alle leeropbrengsten minimaal het niveau bekwaam hebben behaald.
- Elke leeropbrengst moet behaald zijn: er is **geen compensatie**.
- Bij twijfel volgt een **CGI (Criterium Gericht Interview)**.
- Beoordeling is **holistisch**: de samenhang en kwaliteit van alle leerbewijzen staan centraal.



Vroegtijdig starten met de high-stake

Na de medium-stake op 50% kan een student de high-stake al eerder aanvragen als er voldoende bewijs ligt. Voorwaarde: meer dan de helft van de leeropbrengsten moet minimaal het niveau vakkundig hebben behaald.

7. Expositietool in het platform

Binnen AYCL maken studenten hun ontwikkeling zichtbaar via het **portfolio**. Dat bevat alle opdrachten en leerbewijzen.

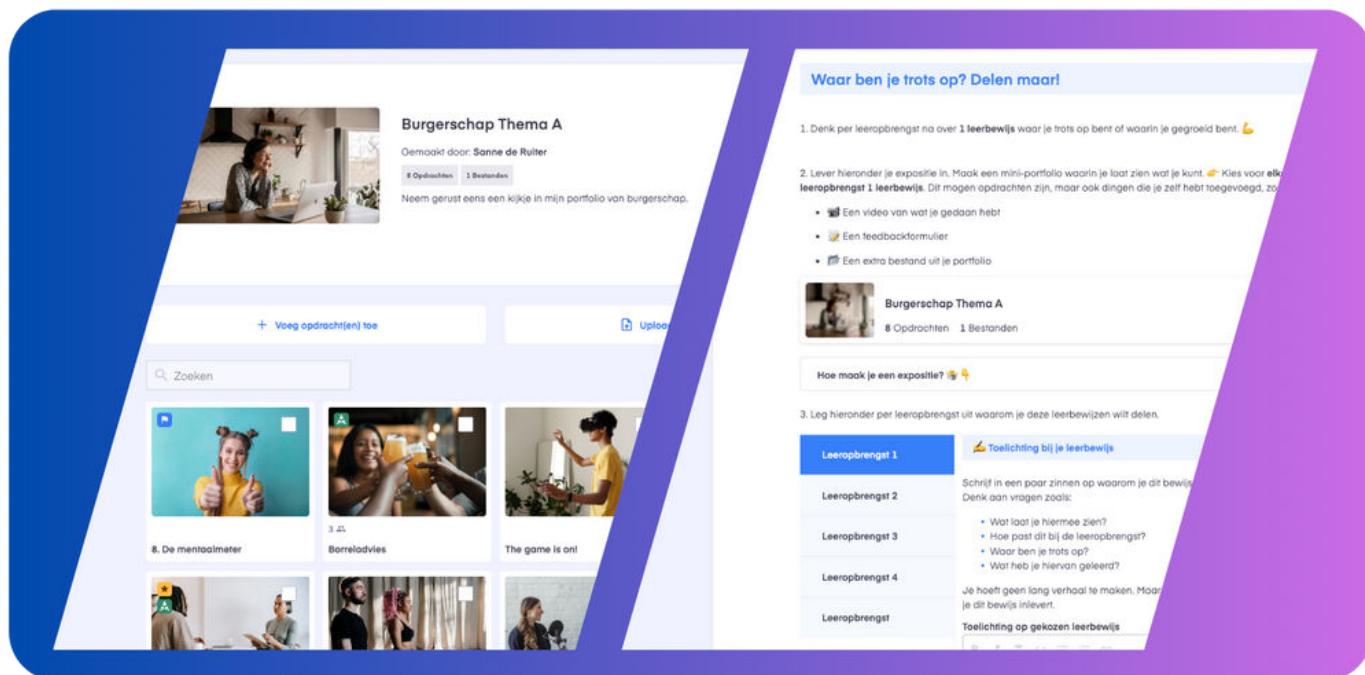
De **expositietool** is hier een onderdeel van: studenten maken hierin een **selectie** van hun belangrijkste bewijzen en presenteren die in een overzichtelijke vorm.

Wat kan een student met de expositie?

- **Bundelen**: een selectie van opdrachten, reflecties en praktijkbewijzen samenvoegen.
- **Presenteren**: als showcase inzetten richting coaches, medestudenten of de praktijk.
- **Delen**: eenvoudig delen binnen opdrachten of via de portfoliotool.

Wat betekent dit voor jou?

Je ziet in één oogopslag welke bewijzen een student belangrijk vindt en kunt daar direct feedback of beoordeling op geven.



8. Tijdsbesteding

De tijdsbesteding voor lerend kwalificeren is vaak overzichtelijker dan je denkt. Veel begeleiding kan in de **contacturen** plaatsvinden en je hoeft niet iedere opdracht uitgebreid na te kijken. Studenten maken bovendien vaak maar **50-70% van de opdrachten**, waardoor je werkdruk vermindert.

Hieronder twee praktijkvoorbeelden voor een klas van **25 studenten**.

Voorbeeld 1 – Keuzedeel, 240 SBU

- Coaching: ca. 25–30 uur, grotendeels in contacturen.
- Medium-stakes: ca. 15–17 uur, deels in contacturen.
- High-stake: ca. 11–12 uur, buiten contacturen.
- **Totaal: 55–60 uur per klas, waarvan ±40 uur in contacturen.**

Voorbeeld 2 – Burgerschap thema niveau 4, 30 SBU

- Coaching: ca. 8–10 uur, grotendeels in contacturen.
- Medium-stake: ca. 8 uur, deels in contacturen.
- High-stake: ca. 7–8 uur, buiten contacturen.
- **Totaal: 25–28 uur per klas, waarvan ±15 uur in contacturen.**



Tijdsnood?!

Geen tijd voor een volledig gesprek? Geef bij de medium-stake **schriftelijke feedback** op het tussen-portfolio en plan alleen een gesprek bij twijfel.

We weten het: je hebt nooit genoeg tijd. Daarom hier een paar tips om je lessen efficiënt in te delen en tijd te besparen.

- **Geef feedback slim**

Je hoeft niet iedere opdracht of elk bewijs tussentijds na te kijken. Geef feedback vooral op verzoek van de student of steekproefgewijs. Alleen bij twijfel kijk je gericht mee.

- **Gebruik contacturen slim**

Gebruik het eerste uur voor klassikale uitleg of opdrachten en het tweede uur voor coaching of medium-stakes. De een is sneller klaar dan de ander, en zo benut je de tijd optimaal.

- **Werk met high-stake momenten**

Niet iedere student is tegelijk klaar. Plan daarom meerdere vaste momenten in waarop studenten hun high-stake kunnen doen. Zo rondt de snelle student eerder af en spreid jij je werkdruk.

- **Goed is goed**

Niet elke student heeft een extra gesprek nodig bij de high-stake. Alleen als er twijfel is, plan je een CGI. Als het portfolio duidelijk en volledig is, is dat gewoon voldoende.

9. Veelgestelde vragen

Kan een student versnellen?

Ja. Na de medium-stake bij 50% kan een student de high-stake eerder aanvragen, mits er voldoende bewijs ligt en de student op meer dan de helft van de leeropbrengsten minimaal het niveau vakkundig heeft gescoord.

Hoe werkt herkansen?

Als een student de high-stake niet haalt, volgt een ontwikkelplan. Daarna kan de student extra bewijzen verzamelen en opnieuw de high-stake aanvragen.

Hoeveel bewijzen per leeropbrengst zijn nodig?

Dat verschilt per programma, maar er zijn altijd **meerdere bewijzen per leeropbrengst** nodig om ontwikkeling goed te kunnen beoordelen. Check vooral de eisen in de high-stake.

Kan een student AI of extern bewijs gebruiken?

Ja, dat kan. Belangrijk is dat het bewijs **authentiek** is en laat zien dat de student de leeropbrengst beheerst. De eigen bijdrage van de student moet altijd zichtbaar blijven. Studenten moeten in hun **leeswijzer** toelichten hoe zij AI of externe bronnen hebben gebruikt, zodat de beoordeling transparant blijft.

Mag een leeropbrengst worden gecompenseerd?

Nee. Alle leeropbrengsten moeten minimaal het niveau bekwaam aantonen.

Moet ik alle opdrachten nakijken?

Nee. Het gaat erom dat je de ontwikkeling volgt en beoordeelt wat de student kan aantonen. Niet elk bewijs hoeft uitgebreid nagekeken te worden. Wel kun je op iedere opdracht feedback geven.

Hoe lang duurt een medium-stake en moet dit fysiek?

Reken op ongeveer **20–30 minuten per student**. Dit kan fysiek of online, afhankelijk van wat past.

Moet een student alle opdrachten maken?

Nee. Studenten hoeven maar **70% van de opdrachten** te maken (in sommige gevallen maar 50%). Het gaat niet om kwantiteit, maar om voldoende bewijs dat de leeropbrengsten zijn behaald.

Kan ik nog klassikaal lesgeven?

Ja, zeker. Klassikale lessen blijven waardevol om onderwerpen met de hele groep te bespreken en studenten te activeren. Je kunt zo'n les benutten door bijvoorbeeld een actueel thema centraal te zetten, of door een tip uit de coachopmerkingen te gebruiken, zoals een kijktip, energizer of extra werkvorm. Ook kun je een uitlegtafel organiseren rond een specifiek onderwerp, waar studenten die extra hulp willen kunnen aansluiten.

Waarom zijn er meer opdrachten dan voorheen?

De opdrachten zijn nu kleiner en praktischer, zodat studenten meer bewijs in verschillende contexten kunnen verzamelen. Bovendien hoeven ze er minder te maken: de norm ligt nu op **70%**, waar dit voorheen **80%** was. Zo houden studenten meer ruimte om eigen keuzes te maken en hun portfolio persoonlijk vorm te geven.

Zijn alle kwalificaties uit het dossier gedekt?

Ja. We zorgen ervoor dat alles wat in het kwalificatiedossier van SBB staat, ook in het leerprogramma terugkomt. De losse kerntaken, werkprocessen en kennis/vaardigheden zijn zorgvuldig gebundeld tot overzichtelijke leeropbrengsten. Studenten werken dus niet minder, maar juist gericht, zonder het overzicht kwijt te raken in al die losse kwalificaties.

10. Tot slot

Lerend kwalificeren is nieuw, maar geeft jou en je studenten veel meer overzicht en ruimte. Studenten weten duidelijk waar ze naartoe werken en jij hebt een stevig kader om te begeleiden en beoordelen. Het is even wennen: opdrachten zijn kleiner, feedback speelt een grotere rol en de eindbeoordeling ziet er anders uit dan een klassiek examen.

Het belangrijkste om te onthouden: je staat er niet alleen voor. Het programma, de rubrics en de expositietool helpen je om structuur te geven, terwijl studenten hun eigen ontwikkeling zichtbaar maken. Zo werken jullie samen stap voor stap toe naar een sterke eindbeoordeling waarin alle kwalificaties aantoonbaar geborgd zijn.

Met lerend kwalificeren maak je van beoordelen een proces dat bijdraagt aan leren, en dat is precies waar het onderwijs om draait. 🚀

11. Jouw ervaring telt!

Samen met ons team werken wij hard aan het onderwijs van de toekomst. Maar dat kunnen we niet zonder jouw ervaring en ideeën. Zie je kansen om het programma beter te maken? Laat het weten, zo groeien we samen verder.



Mail
support@allyoucanlearn.nl



Telefoon
038 20 22 098



WhatsApp
038 20 22 098